РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 7-го лютого 1918. Ч. 16. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, February 7, 1918. No. 16.

КИЇВ ЗНОВА В РУКАХ УКРАЇНЦІВ.

Голубович іменований президентом укр. Головного Секретаріяту.

Справа України предметом нарад на воєнній конференції в Берліні.

Головний командант большевицьких війск, Криленко, і члени його штабу арештовані.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

КИЇВ ЗНОВА В РУКАХ УКРАЇНЦІВ.

Українці здавили ворохобню большевиків у Києві.

ЛОНДОН, 5. лютого. — **Телеграма з Амстердаму доносить на підставі бездротної депеші з Києва до Берліна, ЩО УКРАЇНЦІ ЗДАВИЛИ ВОРОХОБНЮ БОЛЬШЕВИКІВ У КИЄВІ.**

Коли Українці побили большевиків у Києві, то се означає конець тимчасової власти правительства Леніна в сій части Росії І ПРИВЕРНЕНЄ НЕЗАВИСИМОЇ ВЛАСТИ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ В КИЄВІ.

(Ворохобня зі сторони большевиків, про яку згадує телеграма з Амстердаму, розпочала ся з кінцем січня. Дня 26. січня большевики заняли Одесу, а в кілька днів пізнійше Київ, який піддав ся без опору, устанoвляючи нове правительство для України).

ГОЛУБОВИЧ ІМЕНОВАНИЙ ПРЕМІЄРОМ УКРАЇНИ.

Місто Харків в руках Українців.

АМСТЕРДАМ, 5. лютого. — **ГОЛУБОВИЧ, ГОЛОВА УКРАЇНСЬКОЇ МИРОВОЇ ДЕЛЄҐАЦІЇ, ІМЕНОВАНИЙ ПРЕМІЄРОМ УКРАЇНИ.**

Берлінська часопись „Фосіше Цайтунґ" доносить, ЩО ВІЙСКА УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ ЗАНЯЛИ ХАРКІВ.

В кабінеті Голубовича нема большевиків.

Правда доходить з Росії дуже поволи.

ПЕТРОҐРАД, 2. лютого. (**Спізнена телеграма**). — **Правда поволи приходить туди.** Показуєть ся, що вісти про наступ румунських війск на Кишинів були оголошені в Берліні цілий тиждень вчаснійше ніж в Петроґраді.

Ще труднійше означити стан російсько-української кампанії. Від кількох днів кождий вірив, що большевицька червона сторожа здобула Київ, але потверджeня сеї вістки доси нема. З достовірних жерел доносять, що найблизша місцевість, в якій находять ся большевицькі війска, є віддалена яких 30 миль на схід від Києва.

Боротьба у Финляндії дала побіду червоній сторожі в полудневій части.

Нова большевицька армія маширує на Київ.

ЛОНДОН, 5. лютого. — Телеґрама з головної військової кватири большевиків доносить, що війска революційної армії з Мінска заняли місто Ніжин (в чернигівській ґубернії) і маширують на Київ.

Місто Ніжин лежить на північний схід від Києва.

Большевики арештували ґен. Верховського.

ЛОНДОН, 5. лютого.—З Петроґраду доносять, що правительство большевиків видало приказ арештувати ґенерала Верховського, якого обжалувано о протиреволюційну діяльність.

Ґен. Верховський займав в кабінеті Керенського уряд міністра війни.

Мирові переговори.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЦЕНТРАЛЬНІ ДЕРЖАВИ НЕ ВІДСТУПАЮТЬ ВІД ПРИЗНАНЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕПУБЛИКИ.

Україна має право независимо заключати міжнародні договори.

ЛОНДОН, 4. лютого. — **ЦЕНТРАЛЬНІ ДЕРЖАВИ НЕ ЗНАХОДЯТЬ ПРИЧИНИ, ЗАДЛЯ КОТРОЇ ВОНИ МАЛИ БИ ВІДКЛИКАТИ АБО ЗМІНИТИ СВОЄ ПРИЗНАНЄ ПЕРВІСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЄҐАЦІЇ НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В БЕРЕСТЮ ЛИТОВСЬКІМ ЯКО НЕЗАВИСИМОЇ ДЕЛЄҐАЦІЇ І ЯКО УПОВНОВЛАСНЕНОГО ТІЛА, ЗАСТУПАЮЧОГО УКРАЇНСЬКУ НАРОДНУ РЕПУБЛИКУ. — Таку заяву зложив австро-угорський міністер загр. справ, ґр. Чернін, на засіданю мирових делеґатів в пятницю, як се доносить німецький протокол з мирових нарад.**

Сю заяву зробив ґр. Чернін, коли на дневнім порядку станула справа становища української делеґації, коли іменно большевики заявили, що вони усунули первісне українське правительство.

„МИ РАДШЕ ЧУЄМО СЯ СКЛОННИМИ, — додав ґр. Чернін — **ПРИЗНАТИ УКРАЇНСЬКУ НАРОДНУ РЕПУБЛИКУ НЕЗАВИСИМОЮ, СВОБІДНОЮ І САМОСТІЙНОЮ ДЕРЖАВОЮ, ЯКА Є В ПРАВІ ЗАКЛЮЧАТИ НЕЗАВИСИМО МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ".**

Лев Троцький, большевицький міністер загр. справ, говорячи в імени російської делеґації, відповів, як се говорить протокол, що він не змінює свого переконаня про характер української держави та заявив, що для центральних держав було би трудною справою означити ґеоґрафічні границі републики, ними признаної.

Троцький перехитрив центральні держави і Українців.

ЛОНДОН, 5. лютого. — Тайни щодо стану поживи в Німеччині були добре звісні Анґлії: Се вплинуло на непримириме становище, яке займили аліянти на останній воєнній нараді аліянтів у Версалю.

Звісною річию є, **що брак средств поживи в центральних державах стає з кождим днем грізнійший.**

Російський „шпихлір", на який числили центральні держави, надіючи ся, що він заспокоїть їх голод, є ще доси зачинений, а то завдяки Троцькому, большевицькому міністрови загр. справ, якому вдало ся перехитрити центральні держави і Українців.

Ґенерал Людендорф, ґр. Ведель, німецький посол у Відни, ґр. Чернін і др. Кільман беруть участь в нараді.

Телеґрами з ріжних сторін доносять, що німецькі часописи дуже песимістично глядять на вислід мирових переговорів в Берестю Литовськім.

„Крайц Цайтунґ" подає телеґраму, походячу від петроґрадської пресової аґенції, в котрій подано промову Троцького, яку він мав виголосити в Петроґраді. Між иншим Троцький мав сказати: **„Боротьба о мир розіграєть ся не при конференційнім столі, але на улицях Відня і Берліна".**

Часопись, наводячи отсі слова промови Троцького, піддає гадку, „що є злишним іти знова на берестейську комедію".

„Гамбурґер Нахріхтен" заявляють, що правительство большевиків кпило собі з центральних держав та що ліпше буде, коли його чим скорше „опамятаєть ся".

Переважно толкують часописи поворот д-ра Кільмана і ґр. Черніна до Берліна яко заповідженє недалекого зірваня переговорів між большевиками і центральними державами.

Надіють ся скорого мира з Україною.

ЛОНДОН, 5. лютого. — Лондонські і париські часописи обговорюють тепер застій мирових переговорів в Берестю Литовськім, значучу мовчанку Троцького і поворот д-ра Кільмана і ґр. Черніна до Берліна та їх наради з німецьким цісарем, державним канцлєром і представниками Туреччини і Болгарії. **Загальне переконане є, що мертву точку спричинила справа України.**

Берлінські часописи, як се доносять телеґрами з Амстердаму, не подають жадних звітів з теперішної наради в Берліні, але здогадують ся, **що справа мира з Україною і справа польської держави були предметом дискусії.**

Берлінський „Таґеблят" предсказує **скорий мир між центральними державами і Україною.**

„Норд-дайтше Альґемайне Цайтунґ" і „Ді Цайтунґ ам Міттаґ", майже однаково заявляють, що коли Троцький буде дальше продовжати свою реторичну гру в Берестю Литовськім, переговорам прийде скоро конець та що не буде чого жалувати, бо всі вісти доказують, що большевицький режім допровадив північну Росію до політичної та економічної руїни і анархії та що заключенє мира з большевицькою північною Росією не представляє жадної вартости.

Далеко ліпше положенє є на Україні і центральні держави посідають силу сповнити свої територіяльні жаданя.

Воєнна нарада в Берліні.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВЕЛИКА НАРАДА НІМЕЦЬКИХ СОЮЗНИКІВ В БЕРЛІНІ.

Справа окремого мира з Україною і справа поживи.

АМСТЕРДАМ, 4. лютого. — **Півурядовий звіт з Берліна доносить, що др. Кільман, німецький міністер загр. справ, ґр. Чернін, австро-угорський міністер загр. справ, і ґен. Людендорф, шеф головної німецької кватири воєнної, прибули нині до Берліна, щоби взяти участь в нарадах, на яких мають бути обговорені політичні і економічні справи, дотичачі спільних інтересів і територій Німеччини й Австро-Угорщини.**

Півурядове донесене з Берліна додає дальше, що дискусії на сій великій політичній і військовій конференції будуть ведені в справі поживи і в справі відносин між Німеччиною а її східними ворогами, А ПЕРЕДІВСІМ В СПРАВІ БАЖАНОГО ЗАКЛЮЧЕНЯ ОКРЕМОГО МИРА З УКРАЇНОЮ.

Центральні держави небаром зірвуть з большевиками.

ЛОНДОН, 4. лютого. — Амстердамський кореспондент доносить до „Ексчендж Телеґраф", **що наглий поворот д-ра Кільмана і ґр. Черніна з Берестя Литовського до Берліна вважають в німецьких політичних кругах віщуном зірваня мирових переговорів в Берестю Литовськім.**

Після донесеня кореспондента предметом конференції мало бути загальне воєнне положенє. Сподіють ся, що до Берліна прибудуть на сю конференцію також болгарський премієр, Радославов, і турецький великий везир (премієр) Талаат Паша.

ЦЕНТРАЛЬНІ ДЕРЖАВИ РІШИЛИ ВИСЛАТИ БОЛЬШЕВИКАМ УЛЬТИМАТ.

АМСТЕРДАМ, 5. лютого. — Телеґрами доносять, **ЩО ЦЕНТРАЛЬНІ ДЕРЖАВИ РІШИЛИ ВИСЛАТИ БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ДЕЛЄҐАТАМ В БЕРЕСТЮ ЛИТОВСЬКІМ УЛЬТИМАТ, жадаючи рішучого принятя або відкиненя німецьких мирових услівій в протягу назначеного часу.**

Се рішене запало на воєнній нараді німецьких союзників, яка відбуваєть ся під теперішну пору в Берліні.

Американці на боєвім фронті.

АКТИВНА УЧАСТЬ АМЕРИКАНЦІВ У ВІЙНІ.

Американські війска заняли становища на боєвім фронті.

З ГОЛОВНОЇ КВАТИРИ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСК У ФРАНЦІЇ, 4. лютого. — **Німецькі пляни щоби зробити нині досьвіта напад на окопи, заняті американськими жовнірами, зістали ударемнені.** Американська артилерія отворила огонь на першу лінію німецьких окопів, в яких правдоподібно були вже нагромаджені війска, ожидаючи приказу до атаку.

В пору вдало ся відкрити, що Німці мають намір перевести наступ. В 15 хвиль перед маючим розпочати ся наступом всі американські гармати звернули свій огонь на неприятеля. Здогадують ся, що Німці потерпіли тяжкі втрати.

Американські війска переймили від Французів часть боєвого фронту на північний захід від кріпости Туль.

Зі стратеґічних причин не подаєть ся ані числа жовнірів, ані довжини окопів, ані жадних инших подробиць.

Що американські війска переймили часть боєвого фронту, держано в тайні, аж доки не було певности, що неприятель вже се відкрив.

Німці нагромадили на західнім фронті около 3,000.000 війска.

ПАРИЖ, 4. лютого. — **Німці мають на західнім фронті під теперішну пору вже около 180 до 190 дивізій (2,700.000 до 2,850.000 людий), призначених до великого наступу на весну.**

Від часу останного наступу аліянтів в цьвітни німецька сила на західнім фронті числила около 155 дивізій. Завішенє оружа з Росією позволило Німеччині скріпити свою силу у Франції.

115 дивізій німецького війска находить ся вже на боєвім фронті в окопах, рештуючих 65 до 75 дивізий творять резерву, призначену до зробленя перелому або вдержаня наступу аліянтів, коли би Німці мали намір полишити аліянтам ініціятиву у воєнних операціях на весну.

Німці мають ще доси на російськім фронті около 60 дивізій свого війска.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Польські війска арештували Криленка і його штаб.

ЛОНДОН, 5. лютого. — Бездротна телеґрама з Києва до Берліна доносить, що **польські війска заняли Могилів, головну кватиру большевицьких війск. Вони увязнили кадета Криленка, головного команданта большевицьких війск, і всіх членів його штабу.**

Румуни розоружили дві російські дивізії.

ЛОНДОН, 4. лютого. — Урядові телеґрами з Ясів зі суботи доносять, що більша частина румунських війск бере тепер участь в боротьбі з російськими війсками, які находять ся в Бесарабії і Молдавії, підчас коли большевицькі війска збирають ся на Буковині.

По 24-годинній битві Румуни розоружили 9. дивізію російську, яка зробила була напад на Ґалац, забираючи їй 50 гармат; також розоружили 8. дивізію російську, яка атакувала румунські становища на середнім молдавськім фронті. Сю дивізію вислано під сторожию до Росії.

У відповідь на просьбу бесарабської републики, доносить урядовий звіт, Румунія вислала туди свої війска, щоби охоронити край перед знищенєм зі сторони російських бандитів. Румунські війска обсадили Кишинів, зелізничий шлях Унґені-Яси і маґазини, відки російські війска діставали поживу.

В цілій Бесарабії аж до Днїстра відбувають ся битви між румунськими війсками і большевиками.

Татари проганяють большевиків з Криму.

ПЕТРОҐРАД, 2. лютого. (Телеґрама спізнена). — **Татарські війска заняли місто Ялту (в таврійській ґубернії) і зближають ся тепер до Севастополю, головної російської кріпости і пристани чорноморської фльоти,** як се доносить телеґрама зі Севастополя.

Телеґрама додає, що **Татари безпощадно поступають супроти червоної сторожі, моряків і жовнірів.**

Вибух в друкарні анархістичної часописи.

ПЕТРОҐРАД, 5. лютого. — Бюро анархістичної часописи „Буревєстнік" зістало знищене нині з причини вибуху бомби, який наступив через неостороржне обходженє. Десять осіб сильно ранених.

Ціни средств поживи знижено.

ПЕТРОҐРАД, 5. лютого. — Несподівано переведено в Петроґраді при помочи 5,000 жовнірів червоної сторожі ревізію в маґазинах, на зелізничих стаціях і доках щодо засобів средств поживи.

Сейчас після сеї ревізії спала ціна одного фунта бараболь з 1½ рубля на 70 коп.; ціна одного фунта масла з 11 рублів на 6 рублів.

Комісія поживи проголосила підвисшенє порції хліба з чверть фунта на пів фунта.

Товпа під проводом жінок зробила напад на бровар, в котрім був нагромаджений великий засіб бараболь, вдерла ся до пивниць і не хотіла уступити навіть перед стрілами червоної сторожі. Богато ворохобників зістало ранених.

Острови Алянд хочуть злуки зі Швецією.

ЛОНДОН, 4. лютого. — Телеґрама зі Стокгольму до „Таймс-у" доносить, що шведський король Ґустав приймив делеґацію від мешканців островів Алянд, яка предложила просьбу населеня, щоби острови злучити зі Швецією.

(Острови Алянд, ґрупа зложена з 80 островів, лежить в Ботнійськім заливі і належали до Финляндії. Сі острови забрала Росії від Швеції в 1809 році. Населенє островів числить около 25.000 мешканців, яких переважаюча часть належить до шведської народности).

(Продовжене на стор. 2-гій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Київ знова в руках Українців.

Перед кількома днями з Петрограду прийшла вістка, що Київ находить ся в руках московських і петроградських большевиків, Винниченка і членів Української Центральної Ради арештовано та що для України установлено большевицьке правительство.

Також телеграма з Лондону з дня 5. лютого доносить, що бездротна урядова телеграма з Петрограду подає зміст проклямації правительства большевиків, в якій воно заявляє, що Київ находить ся в руках большевицької ради та що „буржуазійна" Українська Центральна Рада була приневолена утікати з Києва.

Таке доносили і доносять телеграми, які приходять до Злучених Держав дорогою через Петроград і Лондон.

* * *

Зовсім инакше представляєть ся натомісць положенє на Україні після вістий, які наспіли з України дорогою через Берлін і Амстердам. Після сих вістий показуєть ся, що Українська Центральна Рада вийшла з боротьби з большевиками не то неослаблена, але противно: ще сильнійша. Українські війска не лише здавили ворохобню большевиків у Києві і взяли місто назад у своє посїданє (можливе є, що большевики лише хвилево мали Київ у своїх руках, а може й зовсім його не мали), але українські війска мали заняти також Харків, столицю большевицької кириції на Україні.

Що на Україні взяли цілковито верх партії, які противлять ся большевицтву на Україні, про се сьвідчить вістка, що премієром українського правительства зістав іменований Голубович, голова української мирової делеґації, який перший розпочав був боротьбу проти большевиків у Берестю Литовськім, не позволяючи їх делеґатам мішати ся до справ України.

Одним словом: замах большевиків на Україну не удав ся, бо крайні ідеї большевиків не найшли тут пригожої для себе почви. Можливе є також, що під наступом большевиків на Україну крили ся також пляни і деяких инших неукраїнських груп, які хотіли задержати у своїх руках власть на Україні, маючи чисельну перевагу в многих українських містах.

* *

Якнебудь воно й було би, боротьба з большевиками прояснила неодну справу і осьвітила шлях, по якім тепер лекше прийдеть ся поступати провідникам українського народу.

Шкідлива сторона сеї боротьби лежить лише в тім, що через внутрішну боротьбу обі сторони витрачують свої сили і ослаблюють своє становище в заграничній політиці, що під теперішну пору має велике значінє.

Винниченко противник соціялістичного правительства.

В звіті зі зборів четвертого зїзду українських соціял-демократів, який відбував ся в Києві в днях від 12-го до 17-го жовтня, читаємо, що Володимир Винниченко, президент українського ґенерального секретаріяту, у своїм політичнім рефераті доказував, **що в Росії є конче потрібне правительство коаліційне. Після його гадки правительство соціялістичне було би для російської держави загибілию і збештало би тимсамим соціялізм.**

З приводу реферату Винниченка прийшло до палких суперечок, **які займили майже цілий день. З перебігу дискусій** і голосованя на зборах показало ся, що в партії українських соціял-демократів зарисували ся виразно два напрями — „большевиків" і „меньшевиків". Ґрупа „меньшевиків" не є велика числом.

Становище німецького правительства супроти України.

Після промови німецького міністра загр. справ, д-ра Кільмана, яку він виголосив в німецькім парляменті дня 26. січня, розвинула ся широка дискусія над звітом д-ра Кільмана про стан мирових переговорів в Берестю Литовськім.

Провідники німецьких соціялістів, як Ледебур, Газе, Давід, Цавман і другі, остро критикували німецьке правительство, роблячи йому ріжні закиди з приводу мирових переговорів. З окрема вела ся також дискусія над справою становища Німеччини супроти української републики і її делеґації, яка прибула на мирову конференцію.

Соціялістичний посол др. Давід підніс заміт, що вислід з дотеперішних переговорів в Берестю Литовськім незначний і невдоволяючий та **що останні події на Україні роблять скоре заключенє мира з нею неправдоподібним.**

Відтак соціялістичний посол Ледебур виступив з критикою проти Укр. Центр. Ради і дипльоматичного становища її делеґації в Берестю Литовськім. Після його гадки українська делеґація повинна була війти в склад російської делеґації тому, що Укр. Центр. Рада заявила ся за російською федерацією.

У відновідь на сі заміти заявив др. Кільман отсе:

„Посол Ледебур представив неправдиво образ ролї, яку відграє Українська Центральна Рада, і дипльоматичне становище, яке займила її делеґація на мировій конференції в Берестю Литовськім. Посол Ледебур говорив про російську федерацію і сказав, що з федерації виходить, що делеґати Української Центральної Ради можуть дійствувати лише яко підрядна делеґація в большевицькій делеґації з Петрограду.

„Се не є згідне з фактами. **Українську Народну Раду в Києві признали ми, як також признали її большевики, правительством независимої републики. Українська делеґація повідомила нас устно, як також письменно, що пізнійше утворене федерації російських републик є частию їх програми.**

„Большевицькі делеґати не підносили проти сього жадних замітів, як довго вони мали надію, що Українська Центральна Рада буде поступати яко їх дипльоматичний помічник. Коли однак панове завважили, що Українці йдуть своєю власною дорогою і стремлять до своїх національних цілий, тоді наступив зворот в другий бік.

„Ми стоїмо на тім становищи, що як Фінляндія так й Україна має вповні таксамо право до свобідної дипльоматичної акції в заграничній політиці, як кожда инша держава і льогічне поясненє концетрації, яку піддержують большевики, не допускає, щоби се инакше розуміти.

„Деякі факти, піднесені послом Ледебуром дотично Української Центральної Ради, є зовсім для мене нові і я не знаю, чи він поважно домагаєть ся, щоби сю справу осьвітлити. Коли так, то я зі своєї сторони дякую за зроблене мені уваги в сій справі.

Ґраф Чернін оповідає неправду.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Австро-угорський міністер заграничних справ, ґраф Чернін, відповідав недавно в австрійській делеґації президентови Вілсонови на його програму мира.

Богато точок йому подобало ся з програми президента Вілсона, але деякі таки не подобали ся.

Між иншим не подобало ся ґрафови, що президент Злучених Держав узяв в оборону **поневолені народи Австро-Угорщини.**

На се — як доносить лондонський дневник „Таймс", ґраф Чернін так відповів:

„Я чемно, але рішучо відкидаю пораду, як ми маємо собою правити. Ми маємо в Австрії парлямент, вибираний загальним, **рівним,** безпосереднім і тайним голосованєм. Більше демократичного парляменту нема в сьвіті, і лише сей парлямент, **разом з иншими чинниками,** признаними конституцією, має право рішати про внутрішні справи Австрії. Я говорю лише про Австрію, бо я вважав би неконституційним, як би я в австрійській делеґації говорив про **внутрішні справи угорської держави.**

„Ми **не мішаємо ся до американських справ** і не хочемо чужої опіки жадної держави".

* * *

Повисші слова австро-угорського міністра заграничних справ заслугують на увагу і на замітку.

В австрійській делеґації є певно один або двох українських делеґатів. Отже український делеґат повинен би спитати ся пана ґрафа так:

— Пане ґрафе, чи Галичина вже не належить до Австрії, що ви говорите про **рівне** виборче право до парляменту у Відни? А як ні, то коли знесено виборчий закон з 1906-го року, на підставі котрого **3 і пів міліона галицьких Українців дістало 28 мандатів, а понад 3 міліони поляків 78 мандатів?** А як не знесено того закона, то що то за **рівне** право по вашому, пане ґрафе, котре признає один польський мандат для 40.000 Поляків і таксамо один мандат для 125.000 Українців? Чи як польський виборець має таксаме право як трох Українців, то се по вашому, **рівне,** пане ґрафе? І чи ви не соромитесь, пане ґрафе, перед сьвітом виступати з тою австрійсько-польською „рівностию"?

Розуміє ся, що на таке питанє ґраф Чернін не мав би що відповісти і мусів би зі своєю „рівностию" сидіти тихо.

Пан ґраф дальше каже, що такого демократичного парляменту нема в цілім сьвіті. І се правда, бо відколи в Хінах заведено републику, дійсно в сьвіті нема „такого демократичного парляменту як австрійський" зі своїм виборчим законом для Галичини.

Згадував пан ґраф і про „инші конституційні чинники", які правлять державою, але забув виразно сказати, що то той ославлений 14-тий параґраф, котрий є аж так далеко „конституційний", що „в потребі" зносить конституцію на певний час. При помочи того параґрафу австрійське правительство через 3 роки, від вибуху війни аж до 30-го мая, „обійшло ся" без парляменту.

Се „конституційний чинник", яким також варта почванитись перед сьвітом!

Як австрійський парлямент „найбільше демократичний на сьвіті", то угорський, розуміє ся, вже меньше демократичний. Але яка саме його „демократичність", того ґраф не сказав.

Не хотів говорити сього в австрійській делеґації, то може і мав рацію. Алеж міг переспацирувати ся до угорської делеґації і там повторити свою промову та ще й вихвалити угорський сойм і замісць 14-го параґрафу згадати тих жандармів, що то „непослушних" послів витягають з парляменту. Не треба було згадувати по імени, а тільки назвати се „иншим конституційним чинником".

Яко австро-угорський міністер заграничних справ мав він право се зробити, а яко мадярський патріот — обовязок.

Ще одно. Пан ґраф не подобав собі, що президент Вілсон мішаєть ся до внутрішних справ Австро-Угорщини і каже, що він, Чернін, не мішаєть ся до американських, тож не хоче, аби й Америка мішала ся до австро-угорських.

А ми спитаємо ся ґрафа Черніна:

— Чи богато американських горожан втікло перед політичною й економічною неволею до Австро-Угорщини, глядати захисту і хлїба над Дунаєм, і кілько з них просило Австро-Угорщину, аби боронила їх перед американською неволею?

Ми певні, що ще такого випадку не було, а в Америці тисячі горожан Австро-Угорщини звертають ся до тутешного правительства, аби стануло в обороні їх поневолених братів.

І президент Вілсон, стаючи в обороні народів Австро-Угорщини, сповняє тільки волю австрійських і угорських горожан, що втікли сюди перед тими „конституційними чинниками", про які так хитро говорив ґраф Чернін.

Повідомлене.

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄТЬ СЯ ВСІХ ІНТЕРЕСОВАНИХ, ЩО В МІСЯЦЯХ: ЛЮТІМ І МАРТІ, БУДЕ ПРИНИМАТИ СЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО.

Кілько коштує американський дневник.

Донедавна нюйорські дневники, в англійській і німецькій мові, продавано переважно по 1 центови. Алеж з уваги на дороженю паперу, друкарських приладів та також і дорожні праці (з приводу недостачі робітника і дорожні житя) — властителі нюйорських дневників були змушені підвисшити перед тижнем ціну ґазети для читача з одного цента на два.

З нагоди сеї підвишки повстав в Ню Йорку страйк продавців ґазет по стендах, причім мало бути занятих яких 5.000 осіб, головно молодих хлопців. Вже другий тиждень вони не продають нюйорських дневників (окрім соціялістичної „Кол") і заявляють, що будуть страйкувати, поки властителі ґазет не задоволять їх домагань.

Як ґазети коштували по 1 центови примірник, то продавець мав тоді зарібку 40%, значить, що за 100 примірників він платив 60 центів, а по розпродажі заробляв на тій сотці 40 центів.

Тепер продавці домагали ся тогосамого зарібку, значить 40%.

Але властителі ґазет сказали, що то забогато. Се було би — казали вони — подвоєнє зарібку. Тому вони згодились додати продавцям тільки половину давного зиску, значить так, аби продавець на сотці ґазет заробляв не 40 центів як давнійше — але 60 центів. Крім того згодили ся вони приймати у звороті непродані примірники ґазет, але тільки на якийсь час, „поки продавці не уреґулюють собі запотребованя публики".

На се продавці ґазет не хотіли згодити ся і подавали такі мотиви:

1. Продавець мусить вкладати в бізнес більше гроша, бо як перше платив за сотку ґазет 60 центів, то тепер мусить платити $1.40.

2. При подорожіню ґазет публика буде меньше купувати їх, отже і заробок спаде.

3. Коли властителі ґазет свої доходи з продажі подвоюють, то і заробок продавців повинен бути подвоєний, — не лише тому, що він доси був замалий, але і тому, що тепер при меньшім збуті підвишка о 50% зовсім не є жадною підвишкою.

Зноваж властителі ґазет на се відповіли, що вони не підвисшували ціни ґазети в інтересі самих тільки продавців, але в інтересі цілого видавництва. Ціле видавництво — кажуть вони — недомагало з причини дешевости часописи в розпродажі і зиск треба поділити, а 50% зиску, який дістають продавці, для них вистарчає.

При тій нагоді властителі ґазет подають зіставленє, кілько властиво коштує 1 примірник ґазети, за який донедавна читач платив 1 цента, а тепер платить 2 центи.

Кажуть вони, що 1 примірник ґазети пересічно коштує їх 5 центів.

І рахують вони так:

За 100 проданих примірників ґазети читачі платять 2 доляри.

Ті 2 доляри, або 200 центів, розділюєть ся так:

Папір	100 цнт.,
продавець	60 цнт.,
розвозчик	15 цнт.,
властитель ґазети	25 цнт.

З того виходить, що властитель ґазети дістає лише осьму часть того, що читач заплатить за часопись, значить — як читач дасть 2 центи, то з того тільки чверть цента приходить властителеви; а як ґазета коштувала 1 цента, то властитель того цента платив за папір, а продавцеви, розвозчикови і т. д. платив з инших доходів.

Отже тепер звісно, як властитель ґазети розділює тих 2 центи, котрі дістає від читача; але відки він бере решту на покритє коштів, бо — як звісно — один примірник часописи має його коштувати не 2 центи, а 5 центів.

Виходить, що на кошт одного примірника ґазети окрім читача ще хтось доплачує 3 центи.

Хто-ж то такий?

Се промисловці!

Вони платять ґазетам великі суми за оголошеня (адвертайзменти) і тому читач, як купить фунтову ґазету, то має там більше ніж пів фунта адвертайзментів.

Однак промисловці не платять тих 3 центи зі своєї кишені. Вони беруть тих 3 центи з кишені публики, тої публики, що приходить до них купувати товари.

Як хто купить одінє за 10 долярів, то там вже є вчислена сума і за адвертайзмент. Як би промисловець чи купець не платив за адвертайзмент, то він продав би се одінє за яких 8 або 9 долярів, або за 10 долярів дав би ліпший матеріял.

Се значить, що ти, читачу ґазети, не платиш за неї 2 центи але 5 центів, тільки що ти платиш за неї при стенді тільки 2 центи, а в склепі за товари, оголошені в тій ґазеті, доплачуєш ще 3 центи. Ще є та ріжниця, що при стенді можеш платити що дня дрібними центами, а в склепі можеш, купуючи наприклад „оверковт", зложити „передплату", яка тебе завела до того склепу — на цілий рік наперед.

От і ціла загадка.

Тепер ще є питане, де властитель ґазети діває тих 3 центи, які дістає за оголошеня.

Він їх уживає на: оплату друкарні, робітників, офісу, редакторів, кореспондентів і т. д., а вкінци і для себе — на збиванє капіталу.

Звичайно робітники і редактори не так дуже добре платні в американських ґазетах, але головний редактор і головний менаджер мають у великих американських ґазетах по кількадесять тисяч річної платні, а властителі збивають міліони майна.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

В РОСІЇ:

(Продовжене зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЗАСІДАНЄ КОНҐРЕСУ ВІДЛОЖЕНО НА МАЙ.

Рішене в справі окремого мира спочиває в руках Леніна і Троцького.

КОПЕНГАҐЕН, 4. лютого. — **Засіданє конґресу рад робітничих і салдатських депутатів з цілої Росії, яке відбувало ся в Петрограді, зістало відложене,** як се доносить нинішна телеґрама з Петрограду. **Справа заключеня окремого мира з центральними державами спочиває в руках Льва Троцького, большевицького міністра загр. справ, і Николая Леніна, премієра большевицького правительства.**

Слідуюче засіданє конґресу буде скликане в маю. Коли засіданє конґресу зближало ся до кінця, значне число петроградських делеґатів виголошувало промови, в яких попросту поручали принятє німецьких мирових услівий.

Центральний екз. комітет має становити постійне правительство.

ПЕТРОГРАД, 5. лютого. — При кінци засіданя конґресу роб. і салд. депутатів в пятницю ухвалено закон, **що правительство робітників і салдатів має бути постійне,** а не тимчасове, як се первісно було заповіджене. Конґрес заявив, **що установчі збори зносить ся.**

Також ухвалено закон в справі **безпроволочного удержавленя всеї земельної посілости.** Сей закон потвердив центральний екзекутивний комітет, який складаєть ся з 160 большевиків, 125 соціялістів-революціонерів і 15 делеґатів, належачих до ріжних инших партій.

Розділ церкви від держави.

ПЕТРОГРАД, 3. лютого. — Нині видав „савет" маніфест, підписаний Николаєм Леніном і прочими членами большевицького правительства, **в справі цілковитого розділу церкви від держави, виключаючи церковні доходи від держави і конфіскуючи всі церковні маєтки, уладженя і річи.** В маніфесті говорить ся, що релїґійні товариства можуть уживати дальше самі церкви виключно для богослуженя, однак властителем церков є держава.

Релїґійна свобода є обезпечена, як довго релїґійні товариства не будуть виступати проти суспільного ладу, не будуть обмежувати справ одиниць і не будуть іти проти републики. Жадні релїґійні вірування не звільняють людий від сповнюваня горожанських обовязків.

Релїґійну присягу зносить ся; її місце заступає приреченє.

Даванє шлюбів і реєстрованє новонароджених належить до цивільних властий. Науку релїґії в державних школах зносить ся.

Держава не буде уділяти жадних запомог церквам, релїґійним товариствам і їх аґентам. Жадне релїґійне товариство не сьміє посідати своєї реальности, лише одержить дозвіл винаймити собі її від держави для відправи богослужень.

В Німеччині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

БРАК СРЕДСТВ ПОЖИВИ В НІМЕЧЧИНІ.

Німці заборонили посилки для полонених.

Про голод в Німеччині сьвідчить недавна заборона, видана німецьким правительством, на підставі котрої кревним в Німеччині заборонено посилати поживу жовнірам, які находять ся в полоні в Анґлії або у Франції. Натомісць позволено посилати гроші. В сей спосіб відтято тижнево тисячі посилок, які відходили за границю.

З листів, писаних до полонених, можна переконати ся, що положенє в Німеччині є значно гірше ніж се подавали ріжні инші вісти.

Хороби з причини недостаточної поживи постійно зростають. І се даєть ся завважати у всіх верствах народу.

На 110.000 робітників лише 400 вийшло на страйк.

ЛОНДОН, 4. лютого. — **Після донесеня берлїнського „Таґебляту" страйки в Німеччині, з винятком нового страйку в Єні, зовсім устали. Провідники страйкуючих візвали робітників, щоби повернули до праці.**

В Єні розпочав ся страйк в суботу, де одна трета часть робітників покинула роботу. Чи робітники вже повернули назад до праці, нинішні вісти не подають.

Німецькі часописи доносять, що в суботу не було в Берлїні жадних заворушень.

Дирекція фабрик Крупа доносить, як се подає „Кольонь Ґазет", що лише 400 робітників на загальне число 110.000 вийшло на страйк. Страйкуючих укарано і віддалено.

Берлїнський „Форвертс" доносить, що будинок, в якім засїдає воєнний суд, є замкнений для публики і находить ся під охороною війск. Гайнріх Шульце, перший, якого поставлено перед суд, дістав 6 місяців вязниці за те, що розкидав відозви, які містили поклик до страйку.

Соціялістичний посол Дітман засуджений на 5 літ вязниці.

БЕРЛІН, 4. лютого. — Посол Вільгельм Дітман, радикальний соціяліст, якого поставлено перед окремий воєнний суд, обжаловуючи о зраду держави і опір публичним властям, зістав нині засуджений **на 5 літ тяжкої вязниці.** Крім того засуджено його за опір властям на два місяці арешту.

Питаня про осібну „Установчу Раду" — українську.

(„Газета Гадяцького Земства", ч. 103, з 12. падолиста 1917).

Від якогось часу пішли розмови про те, що всеросійське „Учредітельне (установче) Зібране" не може загодити Українців, — через те, що права України не можуть бути забезпечені на всеросійськім зібраню; бо коли зберуть ся на те „Учредітельне Собраніе" заступники всіх народів Росії, то виборні посли з України будуть у меньшости і не зможуть здобути прав Україні.

Справді, не відомо ще, як погляне „Всеросійська Рада" на те, чи має Україна право на автономію, — на свій краєвий уряд, на свій розпорядок, — чи слід, щоб Україна була тільки у **федеративнім** звязку з Росією? Може бути, що **більшість** виборних послів, зібравшись на тій всеросійській Раді, на Учредітельнім Собранію, скаже: не треба Україні ніякої автономії і не згоджуємось ми на те, щоб Україна була тільки у федеративній спілці з Росією, а нехай Україна, з своїми губерніями, буде, так як тепер, просто частиною російської держави, та й годі.

Такий присуд дуже легко можуть винести на учредітельнім зібраню, бо не тільки дуже „праві" люди в Росії такої думки, що не треба Україні ніяких особливих прав, а навіть і люди „ліві", демократи, оборонці нових прав народних, ватажки російські й всякого иншого племени, котрі тепер правлять Росією, висловлюють ся **вороже** проти бажаня Українців придбати собі свої краєві права.

Бачимо-ж ми вже й тепер, що теперішний найвисший уряд, оте „Временне Правительство", дарма що в нього входять найпередовійші люди з революційної демократії, зовсім не думає давати волю Україні! довго не хотіло затвердити наших міністрів і їх постанов; таксамо було й з війском українським: временне правительство то признає його, то не признає; Україну поділив той петербурський уряд на частки: одні губернії признав, що се Україна (київську, подільську й волинську та чернигівську й полтавську), а харківську, херсонську й катеринославську временне правительство не признає, що се Україна, хоч там жиють такісамі наші люди, Українці, як і в тих губерніях, котрі признано українськими.

Отаке-ж саме, або ще й гірше, може вийти й на учредітельнім зібраню. Можуть і там люди російські та всякого иншого племени не признати за Українцями тих прав, що вони собі хотять. Можуть і про наше війско та про нашу землю і про все инше розсудити якнебудь зовсім не так, як би розсуджено було тут у нас; їх, усяких чужих людий, буде більшість, то вони й розсудять, як самі схотять.

От через те й хотять наші виборні заступники, щоб на Україні зібрала ся своя „Установча Рада", з виборних заступників тої людности, котра жиє на Україні, і щоб вони вирішили долю Україні тут, на місци.

Про се й ішла розмова в Києві, на зібраню Центральної Ради.

Заступники „меньшостий", котрі входять у Центральну Раду та в той Комітет (Малу Раду), котрий виділено з Центральної Ради — себ то заступники людности російської, польської й жидівської, що жиє на Україні, перше були проти такого бажаня, щоб зібрати Установчу Раду на Україні окремо від всеросійського учредітельного собранія; з сього виникло богато суперечок; найбільше противили ся заступники людности жидівської, Рафес та инші; однак, побачивши, що більшість Українців твердо стоїть на своїм, пристали й инші.

Отже на засіданю 23. жовтня обговорювалась справа скликаня Української Установчої Ради. Через те збори Малої Ради були незвичайно численні. Був навіть меньшевик Балабанов, котрий довгий час „бойкотував" Малу Раду і не ходив на засіданя зо два місяці.

З приводу скликаня Української Установчої Ради виникли палкі суперечки між меньшевиками, „Бундом" та російськими есерами (с. р.) з одного боку і Українцями з другого.

Головою зборів був М. Грушевський.

Севрюк зазначив, що справу скликаня Української Установчої Ради порушила партія українських соціялістів-революціонерів ще на початку революції і з тої пори справа ся обговорювалась на кождім партійнім зізді та на всіх зборах. **Партія У. С. Р. прийшла до думки про конечну потребу скликаня суверенної (верховної) Української Установчої Ради.** З сим згідні й **инші** українські партії.

Думка про скликане Установчої Ради України дуже поширена поміж людностию, котра прихильно ставить ся до сеї думки, і до есерів нераз надходили з ріжних кінців України запитаня, як стоїть ся справа та коли будуть вибори. Деякі повіти навіть намітили вже своїх кандидатів до Української Установчої Ради і просять партію записати їх у списки кандидатів.

Представник „Бунда" — Рафес зауважив з початку, що певно до думки про Українську Установчу Раду ставлять ся не так щиро, як казав Севрюк, коли комісія 5 разів підряд не могла відбути засідань...

Думка про скликане Української Установчої Ради зазначена була і в декларації Генерального Секретаріяту, але там не говорилось про суверенність сеї Ради і через те з тою думкою всі погодились. Колиж справа іде про суверенність, то тут уже треба побалакати. Під словом „суверенність" в історії революції розуміють цілковиту незалежність... Єдину волю народу можуть виявити всеросійські установчі збори і сій волі всі повинні покоритись. Коли ми стоїмо за неподільність Росії, то не повинні говорити про суверенність. Можливість розриву з російськими установчими зборами відразлива для нас і ми з сим будемо бороти ся. Коли треба виявити волю українського народу, то для сього досить підготовити, а потім скликати краєвий сойм України, — його напевно дадуть Україні російські установчі збори.

Відповідав Рафесови один з провідників українських соціял-демократів, **М. Ткаченко.** — Все, що говорив Рафес, точнісенько відповідає ідеольоґії „кадетів" (сьміх) та нагадує статі Браза в „Кіевской Мысли", котрий радив Генеральному Секретаріятови тягнути самостійників до суду.

Воля народу може бути виявлена тільки суверенно, — се підтвердив і петербурський „Совѣтъ рабочихъ депутатовъ", котрий згодив ся, що всі народи мають право на самоозначене, аж до цілковитого відокремленя.

Україна може бути з Росією в таких стосунках, як, наприклад, Канада з Англією. Суверенність сама по собі ще не значить самостійність, бо хоч кождий стейт Північно-Американської федерації має суверенність, алеж усі стейти складають одну державу.

Рафес радить ждати російських установчих зборів, котрі „**дадуть**" федерацію... (сьміх). Ми чекаємо ще з весни. Колиб ми слухали Рафеса з самого початку, то тепер ми тут-же не сиділиб, і Рафес теж не сидів би тут! (Сьміх)... Ми хочемо федерації, а коли **там** і далі будуть виявляти упертість і признають за нами тільки дрібні права, то ми на се... не згодимо ся... (Сьміх).

Київський меньшевик Балабанов доводив, що найкрасше і найзручнійше виявляти волю народів Росії на **всеросійських** установчих зборах. Можна теж зробити се на краєвих національних соймах, але такий спосіб, на думку Балабанова, гірший.

Українські с. д. змістом своїх резолюцій покаауюать, що *вони прагнуть до* **самостійности.** Проти такого нахилу Української Установчої Ради ми будемо змагатись... Найперше — треба скликати російські установчі збори. Нехай Українці не прибільшують своїх сил, бо здобутки революції осягнено спільними силами.

Скловський, *представник* російських есерів, запевняв, що його партія завше буде обстоювати федеративний устрій, але **суверенність** не погоджуеть ся з понятем федерації, як його розуміє ся партія. На думку промовця, українські есери теж ішли доси тим шляхом, але тепер вони почали збивати ся на шлях самостійництва. Доклядчик, наприклад, згадував про „федерацію републик", — з першого погляду се тільки грa слів, але суть тут теж уже друга; се зовсім не те, що „федеративна република".

Коли Українці бажають відділитись від Росії, то тоді їм треба і суверенности; колиж такого бажаня нема, а є тільки бажане федеративного устрою Росії, то треба просто взяти ся до підготовчої праці по скликаню національного сойму.

І. Маєвський зазначив з початку, що очевидно серед російської демократії є дві думки про самоозначене народів. Найкрасше показують се ті умови мира, що оголосила сими днями російська демократія. Там говорить ся про цілковите право на самоозначене тих народів, котрі пробувають під кормигою ворожих держав. Там признаєть ся се право і за Ельзац-Льотаринцями і за Альбанцями та иншими народами. Що-ж до народів Росії, то російська демократія згадала лише про Поляків та Литовців, бо їх самостійність уже признала Німеччина, а про Українців та инші народи Росії навіть не згадано.

Балабанов доводить, що народам Росії найкрасше самоозначуватись на петербурських чи московських установчих зборах, але він не каже, що сей спосіб буде найкрасшим теж для Польщі та Литви. Треба признати всім народам однакове право та дати можливість найкрасшим способом самоозначуватись.

Скликати Українську Установчу Раду зараз, на думку Маєвського, може бути вигідним тільки для Московщини, а не для України, бо справжню волю народу Установча Рада України може виявити тільки в відповідних обставинах, а не тепер, коли в Києві працює і контр-розвідка (бюро вишукуваня шпиґунів) і не знати, який буде тут командуючий війском і таке инше. Отже квапити ся скликати Установчу Раду зовсім не треба, бо се буде на руку тільки ворогам України, а самій Україні може тільки пошкодити. Скликати Раду можна буде аж тоді, коли самі Українці будуть мати владу на Україні цілковито в своїх руках.

Темкін (бундовець) доводив, що Установча Рада України не потрібна і шкідлива. Найбільше, що можна припустити для України, на думку промовця, се Установчий Сойм.

Рафес (бундовець) говорив дуже сердито і намагав ся збештати Маєвського за його вирази „петербурські" та „московські" установчі збори, а далі доводив, що ніяким чином не треба допустити відділеня України і що Установчий **Сойм** України повинен мати право вирішувати тільки внутрішні українські справи, а не торкатись тих справ, що стосують ся якнебудь і до Росії.

З того, що говорив Маєвський про несприяючі обставини для скликаня зараз Установчої Ради, з його слів про контр-розвідку та про командуючого війском, я догадуюсь, — каже Рафес — що Маєвський бажав би, щоб з України підчас скликаня Установчої Ради виведено було російське війско...

— А так, так! — потверджує І. Маєвський. (Дехто сьміеть ся).

Б. Мартос (у. с. д.), зауваживши, що суперечки весь час ідуть коло слова „суверенність", котре кождий може, коли схоче, розуміти по свому, промовець пообіцяв сього слова уникати в своїй промові.

Коли російські демократи кажуть, що „самоозначене" можна розуміти двояко, то я скажу, що у мене є ще трете розуміне — каже Мартос, під сьміх більшости зборів.

Нам радять покладатись на російські установчі збори... А як вони нічого не дадуть? Хиба з Росіянами сього не трафляеть ся? От правительство признає наші права, затверджує Генеральний Секретаріят, а Сенат не хоче „розпублікувати".

Коли Церетелі був у Києві, то він казав, що російські соціялісти все дадуть Українцям, але за кадетів він не може ручитись. Тепер же ясно, що і на самого Церетелі не можна покладатись, і можна бути певним, що російські установчі збори нічого не дадуть нам, особливо, коли там будуть Чернови та Церетелі, котрих так завзято проводять російські соціялісти на Україні.

На останку промовець заявив, що хоч він зовсім не є прихильником самостійности України, та коли Росіяни і далі будуть устрявати в українські справи так, як се було досі, то сим вони далі поставлять Україну в становище Ельзац-Льотарингії.

В. Винниченко: „Суверенність" — се значить, що я **сам собі пан;** колиж хтось має сю суверенність мені **визначати,** то се вже не буде суверенність. Таксамо, суверенність Української Установчої Ради може виявитись **навіть в цілковитім відокремленю** України, **алеж нема підстав** думати, що се конче так і станеть ся, як декому через щось здаеть ся.

Поводжене Росіян, а зокрема російського правительства, з Україною — зовсім не сприяє єднаню. Тимчасове правительство тільки обіцяє богато, а нічого не дає. Генеральному Секретаріятови, наприклад, обіцяли дати на початок його роботи 300 тисяч карбованців, та й доси ще нічого не прислано, і Секретаріят мусить позичити для себе гроші під векслі. В той же час правительство дає земському та міському союзови цілими міліонами разом, а навіть „Совѣту рабочихъ депутатовъ" дало 2 міліони на культурно-просьвітні видатки. А затверджений правительством орган краєвої влади — Генеральний Секретаріят — не може навіть реквірувати для себе потрібного помешканя, не може ввійти в службові стосунки з підлеглими йому установами та особами, бо правительство доси не спромоглось розіслати формально потрібних обіжників.

Правда, Генерального Секретаріяту не хоче затвердити Сенат, але на се я дивлю ся з гумористичного погляду, таксамо, як і само російське правительство... Я навіть забув про саме істноване Сенату, і тільки після того, як він відмовив ся публікувати інструкцію, згадав: „Ага, є ще якийсь-там Сенат"...

Ми, Українці соціял-демократи, є **проти** державної самостійности, але ми ніколи **не зарікались і не зарікаемось,** що не *змінимо наших поглядів,* коли змінять ся умови політичні та економічні, що сприяють клясовій боротьбі пролетаріяту.

М. Порш (у. с. д.) зазначив, що коли воля якоїсь нації може бути уневажнена державою, то від проголошеної російською демократією волі самоозначеня народів не лишаєть ся нічого. Демократія, в своїх умовах мира, ані словом не згадала ні про Галичину та Буковину, ні про Україну та инші народи, що жиють в Росії. Всім народам взагалі признаєть ся право вирішати свою волю, та коли вони жиють в певній державі, то сього права їх позбавляють.

Тут говорило ся, що боротьба пролетаріяту буде іти не в таких сприятливих умовинах, коли Україна буде окремою державою; але сього ніхто ніколи і нічим не довів. Ніхто не зможе довести, що українському пролетаріятови буде тяжша боротьба клясова в самостійній українській державі. Але російська демократія може бути певна, що український пролетаріят буде прагнути федеративного звязку з Росією.

М. Шаповал (у. с. р.) просто і льоґічно доводив, що коли Установча Рада одного народу може бути суверенною, то таксамо вона повинна бути суверенною і у другого народу. Виходячи з сього, промовець сказав, що треба признати собі — цілковиту волю вчинків і відстороняти ті сили, котрі заваджають народови виявляти свою волю...

Промовець звернув увагу на той централізм в думаню, від котрого ніяк не може визволитись російська демократія. Не можна ділити волі і говорити про половину чи четвертину волі, — воля може бути тільки повною, — инакше нема жадної волі.

Російські революціонери не признавали за Миколою II. права висилати їх на Сибір, а на петербурській демократичній нараді вони тюкали на Українців: „В Якутскую область!"

Таксамо, як російська революційна демократія всіми засобами, навіть терористичними, борола ся ще за часів першої революції з самодержавєм, — ми, українські революціонери будемо бороти ся з „русоцентралізмом", хоч би яких засобів для сеї боротьби прийшло ся вживати.

„Умови мира", виставлені „**російською**" демократією (начебто всею демократією Росії), шанують право на самоозначене тих народів, що пробувають під панованем центральних держав, але про самоозначене Ірляндії, України, Кавказу та инших народів не згадують нічого. Очевидно, сим народам остаєть ся сподіватись, що за їх права обстануть Німці.

О. Шульгин (соц. федераліст) в своїй промові теж доводив, що український нарід, як і кождий другий, має цілковите право на політичне самоозначене.

Після всіх розмов справу порішено передати осібній комісії; а комісія виробила на 1. падолиста таку резолюцію (котру й принято Малою Радою): „Признаючи, що воля народів України **до самоозначеня** може бути виявлена **тільки через Установчу Раду України** і що таким чином виявлена воля народів України **буде погоджена з волею всіх народів Росії,** виявленою через **всеросійські установчі збори,** і висловлюючи певність, що права народів України **будуть цілком забезпечені** на всеросійських установчих зборах, — Мала Рада переходить до чергових справ".

ДОПИСИ.

З DETROIT, MICH.

Відозва до Українців з села Поточиск.

Ми, односельчани села Поточиск, городенського повіту, Галичина, зарядили збірку на будову „Народного Дому" в нашім рідним селі, Поточисках. Кличемо до Вас, дорогі Родимці: Кому дорога рідна стріха, хто бажає нашим братям і сестрам в рідним селі добра та красшої будучности, той не відкажеть ся від добровільної жертви на таку конечно потрібну народну інституцію в нашім рідним селї.

Дорогі Родимці! „Народний Дім" буде осередком просьвітного й економічного розвитку в рідним селї. Тому кличемо до Вас, дорогі Родимці: Зберіть між собою добровільні жертви на будову „Народного Дому" в селї Поточисках.

Для тої цїли ми, односельчани, проживаючі в Дітройт, Міш., завязали комітет, котрий має заняти ся збіркою на повисше згадану ціль. Сей комітет складаєть ся із слідуючих осіб: М. Левкович, М. Винницький, Д. Коломийчук, І. Заболотний, М. Шатковський і С. Тригубик.

Жертви зложили або деклярували слідуючі особи: Жертвували готівкою: М. Винницький $50; П. Савчинський $25; Т. Козла, М. Шатковський, Г. Григорців, Д. Коломийчук і Т. Акир по $20; І. Бучак, Д. Гулянчин і Н. Жмудовський по $10. Деклярували: І. Никиманчук $60; Н. Боднарчук і С. Тригубик по $25; П. Точанюк $20; М. Левкович, Д. Гулянчин, А. Матейко, А Чернецький і Н. Жмудовський по $10; О. Лукавський, І. Билінський, І. Заболотний і Т. Козла по $5.

Жертви просимо слати на адресу:

M. Wynnyckyj.
19 Playfair Ave., Hamtramck, Mich.

Д. Коломийчук.

З WEST PULLMAN, ILL.

Театральне представлене.

Нема на сьвіті нічого лучшого для Українця на чужині, як побачити якунебудь штуку з народного житя України. Деякі люблять драму, деякі комічну штуку, а деякі любують ся в оперетці, хоч би і маленькій.

Наш нарід ніколи не може забути житя родинного в рідним краю. Штука українських письменників пригадує те житє рідного народу і наповняє нас любовою до свого рідного народу, до України.

У нас тут за морем найбільше лихо з тим, що коли зійдуть ся де два Українці, там зараз знайдеть ся найменьше три партії...

Тут у нас в Шікаго, а головно у Вест Пулман, два роки тому зістав заложений Аматорський Драматичний Кружок, котрий від часу до часу дає аматорські представленя в Шікаго і околици.

В неділю, 20. січня б. р., приключило ся менї бачити штуку п. з. „Циганка красавиця", котру відограв згаданий Кружок знаменито. Оголошене було, що штука розпічнеть ся о годині 5.30, а тимчасом було одногодинне зпізнене. Причини сього опізненя я не знаю.

Вже о годині 6-тій галя була переповнена по береги. Люди зійшли ся, щоби побачити штуку, яка ще в місті Шікаго ніколи не була грана. О год. 6.30 п. М. Шавала вийшов з монольогом „Софрон Мочиморда". Він своїми вдатними рухами розвеселив публику, за що удостоїв ся грімких оплесків. В кілька мінут пізнійше виступила семилїтна дівчинка, А. Шавала, котра знаменито віддеклямувала вірш „Далека ти, а близка нам, кохана Вітчино". Публика була з тої деклямації дуже вдоволена і маленьку Українку нагородила щирими оплесками.

О годині 7-мій піднесла ся куртина. Вид великого міста, а біля него шатра циганів. На сцену перший виступив п. Йосиф Цеплий, „академік", котрий грав ролю Стефана і представляв нуждене житє українських академіків, жиючих біля міста Львова. Він свою ролю віддав зовсім поправно.

На сцену виступила незнана Стефанови його сестра, котру ще маленькою вкрали цигани. Він у тій циганці-красавиці сейчас залюбив ся.

П. Олена Кулян ролю циганки красавиці грала дуже вдатно, публика була незвичайно вдоволена і не щадила дотичній аматорці своїх оплесків. Ролю панни Марії відіграла п. Кат. Лацик досить добре. Старий циган і циганка (п. Ів. Козак і п. Кат. Шемердяк) грали знаменито. П. М. Шавала в роли Семена дуже розвеселив публику. П. З. Янїгова відіграла свою ролю без закиду. П. Н. Костюк ролю Михася грав чудово, а його спів і гране на скрипці сьмішили нарід до нехочу. Ролї академіків відограли пп.: Ів. Краєвський, Опалюх, Гр. Синечко, Ол. Кредем і Ілія Гавришків. Панове Іл. Гавришків і Ів. Краєвський відтанцювали дуже добре козака в присюдах, за що публика нагородила їх гучними оплесками. Вони навіть мусїли свої присюди повторити.

Замітити годить ся, що й инші аматори грали свої ролї досить добре.

О годині 11-тій представлене скінчилось. На закінчене відбула ся спільна коломийка, що публику дуже розвеселило. О годині 12-тій публика вдоволена розійшла ся домів.

Знаю, що чистого доходу було зверх $100.00. Желаю аматорам дальшого успіху!

Один з очевидців.

Жартують...

Вдумуючи ся в житє, вглядаючись пильно в одіж, що нею воно одягаєть ся — слова і гадки живих людий — знаходиш богато неприродного.

Жартують...

Скрізь жарти, дотепи, метою яких служить кожде явище нашого житя.

А житє йде, снує свою криву, серед жартів в муках революції родять ся свободи, форми нового житя... Се перехідне, минаюче... Мов юнак, закоханий в красуню-дівчину, мріє про її красу, ночи довгі — так ми під ярмом царату мріяли про волю.

І от, та бажана дівчина-воля прийшла, але не в роззолочених убранях, не з морем пестощів і милуваня, а в простій одежі, червоновида, здорова і сказала: „Я з вами, я ваша, приймайте мене!"

Здивоване.

Деж та царівна мрій — укохана, вимріяна, наречена воля!

Та мусїли погодитись. Вдягли, як уміли. Привитали.

І от тепер жартуєм, вказуючи один одному на нашу наречену, глузуєм самі з себе.

Збились інтереси: національні, клясові, економічні і їм же краю нема, і всім треба пристосуватись до нареченої, стати поруч з нею, назватись її, волі, вірним мужем...

Запанував навісний шал змагань, протестів, нарікань; все заворушилось, закублилось, приймаючи чударнецькі надприродні форми.

Пройшло...

Витверезились трохи і почалось глузоване, добродушне, примиряюче, почало помічатись заспокоєне, деяка робота...

Та завдяки мляваенькій людській натурі і малій рухливости до зрозуміня великої зміни, що стала ся в нашім житю — трафляєть ся ще богато таких, що за відірваностию від житя, або за браком здорового глузду, або через занадто протестуючу, вперту натуру, в котрих щей доси перед очами ворушить ся й кублить ся...

Чиж скоро воно перекублить ся і розсунеть ся морок зперед очий, розяснить ся розум!...

А житє йде, не спиняєть ся, серед лементу жартів, гомону погроз і триюмфійних вигуків перемоги, тче свою криву і проказує:

„Неминуче прийде... непереможне не переможеш... опамятайтесь... поспішайте за мною".

М. Муленко.

(„Вісти Української Краєвої Ради Закавказу").

БРУКЛИН, Н. Й.

Укр. Запорожська Січ в Брукліні, Н. Й. устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в неділю, дня 10. лютого 1918 р.

о годині 2-ій пополудни

В TURN HALL,
251—253 Atlantic Ave., Brooklyn, N. Y.

Музика первоклясна.

Вступ 25 центів від особи.

Дорогі Родимці з Брукліна і околиці! Просимо прибути на сей баль численно і других заохотити ик своиків і знакомих. Натанцюєте ся доволі. Там будете приймати членів до товариства. Товариство платить членам в часї недуги 5 долярів тижнево а 100 долярів на похорон.

За добру забаву ручить

16 КОМІТЕТ.

ШАМОКІН, ПА.

Товариство „Бандурист" в Шамокін, Па. відограє представлене

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

В НЕДІЛЮ, 17. ЛЮТОГО С. Р.

в Фамілійнім Театрі

пополудни о годині 2.30, і вечером о годині 7.30. 16-18

ВЕЛИКЕ ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ У ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

ЗАХОДОМ ТОВ. „ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ" ім. Мих. Грушевського, від. 116 У. Н. С., — відбудеть ся —

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

в неділю, дня 10. лютого б. р.,

о годині 2.30 пополудни,

під ч. Савт Мейн стріт, ч. 16, Лусим Галя.

На то віче запрошуєть ся всіх Українців в Вунсокет і околиці. На тім вічу будуть говорити місцеві бесїдники, а також позамісцеві. Отож приходіть, Братя і Сестри, Сини і Доньки Вільної України, а почуєте про події, які зайшли на наших рідних землях. На тім вічу будеть ся збирати добровільні жертви на українські народні цїли в старім краю.

16 ВІЧЕВИЙ КОМІТЕТ.

ШІКАҐО (БОРНСАЙД), ІЛЛ.

На дохід гр.-кат церкви св. Ап. П. і П. Український Драматичний Кружок в Шікаґо (Борнсайд), Іл. відограє комедію в 1-ій дії Гр. Цеглинського

„ТАТО НА ЗАРУЧИНАХ"

в неділю, дня 10. лютого 1918 р.

в гали церковній під ч. 9207 Чавнсей Аве.

ОСОБИ:

Максим Простогуб, богатий міщанин . . . . п. Й. Демкович
Олена, його жінка . . . . . . п-на М. Басняк
Осип, їх син . . . . . . п. Н. Сеник
Станїслав Порожницький, лісничий . . . . . . п. А. Товарницький
Кордуля, його жінка . . п-ні А. Дзюрдзевич
Вандзя, їх дочка . . . . . . п-ні Н. Харчак
Марян Ншепльонтальський, окоман . . . . . . п. М. Коцоловський
Марянна, його жінка . . . . . . п-на А. Гачко
Андрей Ншекренціцький, становий . . . . . . п. Ю. Гинько
Анєля, його жінка . . . . . п-на З. Ганкевич
Матеуш Підпаньковський, комісар . . . . . . п. Н. Федун

Початок точно о годині 6-ій вечер.

ЦІНИ МІСЦЬ 25 ЦНТ.

Орхестра добірна.

По представленю вигравка фантів.

Кождий тикет виграває.

О численну участь, так чужих як і своїх запрошуєть ся.

16 КОМІТЕТ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Позір! Українці! Позір!

КОМІТЕТ ДЛЯ НЕСЕНЯ ПОМОЧИ СЕЛА НАСТАЩИН

устроює театральне представлене

„І Ц К О-С В А Т"

в суботу, дня 9. лютого 1918 р.

в гали церковній при 345 Ремінґтон улиці.

Початок точно о год. 7-ій вечером.

ВСТУП 25 ЦНТ.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ.

Тож запрошуємо славні українські місцеві і сусідні Товариства, як і взагалі всіх охочих людий на спільну і веселу забаву. 15-16

Весь дохід призначений на добру ціль.

Приходіть а не пожалуєте.

За добру забаву ручить

КОМІТЕТ.

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО.

Позір Українська Громадо в Йонґставн, О.

Заходом Аматорського Кружка при Українськім Клюбі

відограєть ся представленя

„С В Е К Р У Х А"

в неділю, дня 10. лютого 1918 р.

в гали Українського Клюбу, 628 Френклін Аве., Йонґставн, О.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Іван Кушнір, молодий господар . . Н. Кузїв
Анна, його жінка . . . . п-на В. Паюк
Горпина Баландиха, її мати . . п-ні Т. Була
Петро, син Горпини, парубок, Н. Торський
Доня, вихованиця Кушнірів, п-на М. Крупа
Амврозій Зацїравський, господар . . . . І. Сибидло
Грицько Ронґуш, господар . . . . . І. Смирка

По представленю будуть співи.

На се представлене запрошуємо всіх Українців з Йонґставн і околиці.

15-16 АМАТ. КРУЖОК.

Читайте українські книжки і газети бо часто читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую своєї тітки МАРІЇ МОЙСЕЙ з села Деревляни, пов. Камінка Струмілова. Перед роком перебувала в Бруклині, Н. Й., покинула чоловіка забираючи з собою 9-літну дівчину. Хто би о ній знав або вона сама, нехай зголосить ся на адресу: 16

MARIA MOYSEY, 155 Cebra Ave., Tompkinsville, L. I., N. Y.

Пошукую своєї кравнки МАҐДАЛЕНИ БАШКО, з села Літрич, пов. Золочів. Перебувала в Пітсбурґ, Па. Хто би о ній знав або вона сама, зволить ласкаво зголоситись на адресу: 16

MYCHALINA DLUGOSH,
225 Broad St., Stapleton, N. Y.

Пошукую своєї сестри БРОНІСЛАВИ БИЛЕНЬ зі Сколього, пов. Сколе. Перебувала в Філядельфії. Хто би о ній знав або вона сама, зволить ласкаво зголоситись на адресу: 14-16

MICHAYLO BYLEN,
128 Lehman Ave., Hamtramck, Mich.

ПОТРЕБА АҐЕНТІВ І АҐЕНТОК до розповсюдновання Кальварійського Вина Лічничого і инших патентованих ліків. Чесний спосіб зарібку. Голоситись особисто або писемно до 14-17

D. Wroblewski & Co., Dept. R-26,
196 East 4th St., New York, N. Y.

Я, Николай Бойко, пошукую своєї тіточної сестри, АНАСТАЗІЇ ЛАБАЙ, з села Желехів малий, повіт Камінка Струмілова. Перебувала тому три роки в Мілвокі, Віс., а тепер має перебувати правдоподібно в Клівленд, О. Хто би о ній знав, або вона сама, прошу зголосити ся на слідуючу адресу: 15-17

NICOLAS BOYKO,
826 Spring St., N.E., Minneapolis, Minn.

Пошукую ГРИНЯ БАЗАНА з Залісця, повіт Золочів. Перед 4-ма тижнями виїхав з Гартфорду. Середного росту, волосє чорне, вуси стрижені, на переді бракує йому два зуби, один з гори другий з долини. Хто подасть його точну адресу, дістане $50.00 нагороди. Голоситись на адресу:

JOHN LUDKEVICH,
192 Sheldon St., Hartford, Conn. 14-17

Пошукую свого стрийка МИРОНА ДИЦЯ з села Остапє, повіт Скалат. Перед 20 роками виїхав до Злучених Держав і має перебувати в Сан Франціско, Кал. Хто подасть його адресу дістане нагороду. Прошу голоситись на адресу: 14-16

MIKE DYC,
Box 78, Sun, W. Va.

Пошукую свого швагра ІВАНА ШПАКА з села Самолуски, пов. Гусятин. Перед роком перебував в Н. Арбур. Прошу зголоситись на адресу: 15-17

DMITRO SOWIETSKY,
123 Langlois Ave., Windsor, Oont., Canada.

ДАРОМ ДЛЯ КОЖДОГО книжка Штука Приподобаня ся молодим мущинам або женщинам і много инших штук гарних для молодших і старших, як також катальоґ. 4 цнт. з пересилкою. 13-18

ROMAN STARKOWSKI,
1338 N. Lincoln St., Chicago, Ill.

ЧИ ВИ ЛЮБИТЕ ЖАРТОБЛИВІ ПОВІСТКИ?

Користайте з нашої оферти. В сїм місяци лише вишлемо Вам оплачено 5 найновійших, жартобливих і цікавих повісток враз з катальоґом за одержанєм 10 цнт. на оплату пересилки. 16-27

В марті сї повісти будемо продавати по звичайних цінах 10 цнт. Виспайте замовленя ще нині, залучаючи марки або десятаки, до:

International Publishing Co.,
Box 1018, Pittsburgh, Pa.

Пошукую своєї жени і дитини. Жена називає ся СОФІЯ ТРИНДИЇВ а по-мужу ҐУЛЕЙЧУК. Походить з села Підгорок, повіт Калуш. Віддала ся до села Перевісця, повіт Калуш. Перебувала зі мною 7 літ, 2 роки в краю а 3 роки тут, в Рочестер, Н. Й., втікла від мене дня 21. падолиста 1917 року. Мала зі мною двоє дітий; одно має 5 літ, а друге 3 роки. Утікаючи забрала меньшу дитину зі собою, а старше оставила під хатою де я мешкав. Повернувши з роботи о годині 8-ій вечер, я застав сплячу дитину під хатою. Моя жена є малого росту, сухорлява, біла і має знак віспи над правим оком; дитина таксамо має знак над правим оком, повисше брови, у дитини бракує один зуб на горі, з переду; дитина була убрана в чорний ковтик з кожуховим ковніром а кишені обшиті кожухом; ковтик обшитий долиною і на рукавах кожуховим рубцем. Жінка сама носить синий ковт з білим ковніром і капелюх. З нею утік Михайло Петрина, який має в краю жену і троє дітий. Він є середного росту, біле волосє, має знаки з віспи, білі вуси, які носив попередно довгі а тепер стрижені коротко. Взяв в склепі на моє імя для себе і для неї убраня і виїхали. Прошу всіх тих, котрі би знали о них, щоби ласкаво донесли мені листовно, де вони находять ся. Дам 25 долярів нагороди по віднайденю і ще спеціяльно винагороджу як прийду до адресата. Прошу донести на поданну адресу: 15-16

MR. JOHN GULEJCZUK, 104 Joiner Street, Rochester, N. Y.

КІЛЬКО ТО ГРОШИЙ і праці і журби понесли ті, що заклали „Свободу". Вони зовсім не числили на зиск, лише роздумували, як би то просьвітити нарід. А теперішні видавці „Свободи" тако жтим журять ся. Тому всі сьвідомі Українці повинні бути помічні в тім ділі і зеднувати передплатників.

VI. зїзд українських соціял-демократів.

Від 13-го до 17-го жовтня 1917 в Києві відбував ся четвертий зїзд української соціял-демократичної партії. Почав ся зїзд в клюбі „Родина", а потім засіданя провадились по части в Педагогічнім музею, а по части в „Родині".

До президії зїзду вибрано було М. Ткаченка, Дубового, Дудича, Колача та М. Гляенька.

Робота зїзду велась по такій програмі:

1. Сучасний політичний момент.
2. Відношенє партії до Центральної Ради, Генерального Секретаріяту та Всеукраїнських Рад робітницьких, селянських і вояцьких депутатів.
3. Установчі Збори Українські та Російські.
4. Справа війни та мира.
5. Робітнича політика.
6. Федерація російської републики.
7. Земельна справа.
8. Форми забезпеченя прав національних меньшостий.
9. Організаційний статут партії.
10. Вибори.

Перший доклад про сучасний політичний момент прочитав **В. Винниченко**, котрий між иншим доводив в своїм докладі, **що в Росії конче потрібне коаліційне міністерство, бо соціялістичне було би для держави загибелю і збешталоб тим самим соціялізм.**

Палкі суперечки з приводу сього докладу провадились на зїзді ціле раннє і більшу частину вечірного засіданя, в кінци якого **В. Садовський** прочитав другий доклад, про відношенє партії до Центральної Ради, Генерального Секретаріяту і Рад робітничих, селянських та вояцьких депутатів.

В слїдуючім дни прочитано було доклади **Д. Антоновича** про установчі збори та инші. Після кождого докладу вели ся довгі і палкі суперечки, підчас яких на зїзді позначилось дві течії, „большевиків" та „меньшевиків"; останних була досить нечисленна група. Богато уваги віддав зїзд організаційним питаням.

Про ріжні справи, які обговорювались на зїзді, ухвалено було відповідні постанови, котрі тут подаємо.

Про Всеросійські Установчі Збори.

Визнаючи конечну потребу скликаня установчих Зборів в призначений тимчасовим правительством строк (речинець) і закликаючи товаришів до завзятої підготовки виборів в установчі збори

IV. зїзд української соціял-демократичної робітничої партії вважає, що завданєм всеросійських установних зборів являєть ся:

1. Установленє в Росії федеративно-демократичної републики.
2. Вироблене і встановлене основного закона російської федерації.

Зїзд вважає, що ніяким чином всеросійські установчі збори не повинні порушувати права на повне самоозначенє, аж до відділеня окремих націй Росії.

Про Українські Установчі Збори.

Вважаючи, що реалізація всїх здобутків революції на Україні може бути забезпеченою тільки тоді, коли підстави нового ладу будуть вироблені самою людністю України, зїзд визнає конче потрібним скликанє суверенних Українських Установчих Зборів і поручає партійним організаціям розвинути широку агітацію в масах за конечність негайного скликаня Українських Установчих Зборів, а партійній фракції Центральної Ради виготовити і внести до Центральної Ради відповідний законопроект про Українські Установчі Збори.

Про бльоки підчас виборів до Установчих Зборів.

Вважаючи — а) що завданєм всеросійських установчих зборів є лише встановлене основ федеративного ладу; б) що всі инші справи, які треба вирішити в інтересах зміцненя здобутків революції, будуть належати Українським Установчим Зборам; в) що відносно тих завдань, які стоять-муть перед всеросійськими установчими зборами, серед цілої української демократії панує спільність, — зїзд визнає можливим і бажаним виборчі порозуміня як з українськими соціялїстами-революціонерами, так і з Селянськими Спілками та Радами робітницьких і вояцьких депутатів.

Вважаючи разом з тим, що завданя, які ставити-муть ріжні українські партії на Українських Установчих Зборах, будуть ріжні, залежно від їх програми та клясового погляду, — зїзд визнає бажаним самостійні виступи української соціял-демократичної партії підчас виборів до Українських Установчих Зборів.

Тимисамими засадами мають також опреділятись виборчі порозуміня з неукраїнськими революційно-демократичними партіями.

(„Наша Спілка").

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й. Отсим подаю до відома всім членам бр. св. Юрія, від. 160, що трикварталький мітинґ відбудеть ся в неділю, 10. лютого б. р., під ч. 89 Бівер стр., Джемейка, Л. Ай., Н. Й. Всї місцеві й околичні члени мають на сей мітинґ прибути і вирівнати свої довги, бо в противнім разї зістануть суспендовані. Котрі члени мають яких знакомих, нехай приведуть їх з собою на мітинґ, бо будеть ся принимати нових членів за половину вступного до братства і до У. Н. Союза. — В. Воробець, предс.; І. Мич, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Укр. Січ", від. 59, подає до загальної відомости, що місячний мітинґ відбудеть ся в неділю, 10. лютого с. р., точно о годині 1-ній пополудни (не пізнїйше!). Дорогі Товариші! Прошу прийдіть на означений час на мітинґ, бо між 2-гою а 3-тою будуть загальні збори всїх товариств, то буде занята галя і ми не зможемо відбути мітинґу. Подаю також до загальної відомости тим, котрі ще не є в жаднім товаристві, щоби вступили до нашого товариства сего місяця, бо є добра нагода: наше тов-о буде принимати нових членів тільки за половину вступного, а такоже й У. Н. Союз. Мітинґи відбувають ся в Народнім Домі, 108 Коссут стр. — І. Бойко, секр.

ФИЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Отсим повідомляєть ся всїх членів тов-а „Любов", від. 45, що слїдуючий мітинґ відбудеть ся в неділю, 10. лютого б. р., точно о годині 1-ній пополудни, в гали тов-а Укр. Ам. Горожан, 822 Н. Френклін ул. Мітинґ відбудеть ся скорше длятого, що в тусаму неділю пополудни відбудеть ся тут загальне віче, про котре члени вже знають з оголошень. Пригадують ся також всім членам, що почавши від 1. січня б. р. війшла в житє нова система в У. Н. Союзі, як і в відділах, а іменно, що жаден відділ У. Н. Союза не є тепер зобовязаний платити за сих членів, котрі своїх належитостий не заплатили на мітингу, значить: член, котрий не явить ся на мітинґу і не заплатить своєї вкладки, може бути суспендований. Длятого просить ся приходити точно на мітинґи, щоби пізнїйше нїхто не нарікав на уряд товариства, що зістав суспендований без його відома. — М. Пелепський, секр. фін.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. Николая, від. 114, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеть ся 17. лютого, о 3-тій годині пополудни, в домі Н. Куйбіди під ч. 538 Онк стр. Просить ся всїх членів, щоби як найбільше своїх братів горнули до себе. Пощо нам стояти по чужих організаціях, коли наш У. Н. Союз є найлїпший і найсправедливійший в цілій Америці, а ще тепер через два місяці приймає нових членів за половину вступного. Тож, дорогі Братя і Сестри, користайте з нагоди! — Т. Сенчук, секр.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Тов. „Сокіл", від. 218, повідомляє всїх своїх членів, що дня 16. грудня 1917 р. вибрано слїдуючий новий уряд: А. Претко, предс.; М. Бурий, заст. предс.; М. Ткачишин, секр.; Ф. Омелан, заст. секр.; П. Залановський, кас.; І. Літепло, заст. кас.; М. Сорока і І. Клюс, контрольори; С. Ярош і Т. Струк, доглядачі хорих; С. Остянівський і Н. Світовський, хоружі; І. Кицаба, капітан; Т. Адамяк і В. Івановський, післанці; І. Жуковський і Н. Ясний, дверники. Позамісцеві члени зволять голосити ся до заряду товариства. — А. Претко, предс.; П. Залановський, кас.; М. Ткачишин, секр.

ФИЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Мітинґ тов. „Згода", від. 62, відбудеть ся в недїлю, 10. лютого б. р., в гали МкНікол, 62 ул. і Ґранс Аве., о годині 2.30 пополудни. Просить ся всїх членів, аби явили ся на означений час, щоби не чекати на членів по дві години, бо хто спізнить ся, буде караний після ухвали. Щиро просимо тих наших земляків, котрі ще не записали ся до нашого товариства і до У. Н. Союза, щоби прийшли на мітинґ і записали ся, бо тепер є добра нагода: будете членом тільки за половину вступного, то є $1.00. А ми, члени, постараймо ся кождий хоч одного свого знакомого привести зі собою на мітинґ, бо де сила, там і слава. — І. Сотар, предс.; Ф. Ходзевський, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. Николая, від. 300, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річнім мітинґу дня 20. січня б. р. вибрано отсих нових урядників: Т. Гумен, предс.; В. Олексюк, заст. предс.; А. Годчак, кас.; Е. Русинко, заст. кас.; Я. Яцишин, секр.; В. Бендзар, заст. секр.; Д. Буцівчак, М. Гладьо і Г. Тур, контрольори; І. Олексюк, Н. Мацак, А. Курішюк і А. Цапар, хоружі; І. Березовський, Ф. Сенчишин, М. Мичківський, А. Згоба і А. Цапар, опікуни хорих; І. Коваль, капітан; А. Процько, дверник. — Т. Гумен, предс.; Я. Яцишин, секр.

ДЕНБУРИ, КОНН. Бр. св. Николая, від. 281, вибрало на мітинґу дня 20. січня б. р. отсих урядників: П. Вовк, предс.; А. Бойко, кас.; М. Белїзна, секр. — М. Белїзна, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, подає до відома, що на річнім мітинґу дня 1. січня б. р. вибрано отсей новий уряд: І. Багрій, предс.; І. Лозїнський, заст. предс.; С. Багрій, кас.; Т. Кухар, секр. фін.; Р. Штим, заст. секр.; П. Федорів, К. Мединський і М. Семків, контрольори; Ю. Білінський і П. Багрій, доглядачі хорих; М. Воробець, дверник. Мітинґи будуть відбувати ся кождої четвертої середи по полудни в гали церковній при Ірвінґ стр. коло Робен. Заразом пригадуєть ся, щоби кождий член виплачував свої вкладки кождого мітинґу до головної каси як і до братської, бо теперішна система не позволяє задовжувати ся, як давнїйше було. Непрнсутні на мітинґах члени будуть платити кару: член 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Багрій, предс.; Т. Кухар, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Укр. Товариство „Подільська Січ", від. 8, вибрало отсей новий уряд: І. Сокирка, предс.; Н. Турчин, кас.; Н. Попадюк, секр.; С. Попович, заст. пр.; П. Сербай, заст. секр.; Е. Чернїховський і Г. Скробач, контрольори; К. Чолій і К. Липівский, доглядачі хорих; О. Порцїна, кошовий. — Н. Попадюк, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, подає до відома своїм членам, що на річнім мітинґу вибрано отсей новий уряд: В. Шерчета, предс.; В. Сеньків, заст. предс.; А. Патра, секр.; І. Клим, заст. секр.; О. Копій, кас.; Д. Ковальчук, заст. кас.; Н. Залїцький, Н. Штупик і В. Бухта, контрольори; Н. Микула, І. Федорів і Н. Баланюк, доглядачі хорих; М. Музичка, дверник. Подаєть ся до відома, що звичайний мітинґ відбудеть ся дня 10. лютого б. р., о 2-гій годині пополудни, в „Українській Хатї" під ч. 22 Грейлінґ стр. Просить ся прибути всїх членів, бо є до полагодженя дуже пекуча, дуже важна справа. На тім мітинґу будеть ся принимати нових членів за половину вступного до У. Н. Союза і до товариства. — А. Патра, секр.

ДЖЕНЕТ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 41, вибрало на мітинґу дня 20. січня б. р. отсей новий уряд: Н. Яцишин, предс.; Н. Череватий, кас.; Т. Гапва, секр.; І. Садовський, доглядач хорих; Н. Череватий, дверник. Мітинґи відбувають ся в 3-ту неділю по першім під числом 12—14 улиця, Дженет, Па. — Т. Гапва, секр.

ПОДЯКА.

Складаю сердечну подяку всім Вп. Головним Урядникам У. Н. Союза за запомогу в квоті $500, котру менї прислали по моїм мужу, бл. п. К. Кліваку. Нехай Бог скріпить У. Н. Союз у велику силу членів, а також касу нехай наповнить в мілїони долярів, бо У. Н. Союз се є найлучша українська організація в Злучених Державах, до котрої ми повинні всї громадно вступати. І я також в короткім часї стану ся членкою У. Н. Союза. — **Йосифа Клївак**, з Бікон Фолс, Конн.

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

В кождій українській хаті повинен находити ся Калєндар У. Н. Союза.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА”.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Перший асентирунок.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Перший асентирунок на основі нового військового закона пічнеть ся 23. лютого б. р. і буде тривати через пять днів. Мають покликати 72.000 мущин, що дало би разом 685.000 з тими, які вже тепер є в таборах або на поли битви.

10 місяців війни коштує Америку $7.100,000.000.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Десять місяців війни коштують Злучені Держави майже 7 міліярдів 100 міліонів долярів, або 710,000.000 долярів місячно, або 24,000.000 долярів денно. Із сеї суми $4.121,-000.000 випозичено алиянтам, а майже $3.000,000.000 Америка зужила на власні воєнні цілі.

Розпоряджене адміністрації опалу не буде ще зараз знесене.

Мимо великих сподіванок, що розпорядженє адміністрації щодо неогріваних понеділків буде знесене, показало ся, що се наступити не може, бо стан майже не поліпшив ся. Всюди, як бракувало, так бракує угля. Розпорядженє таки буде здаєть ся обовязувати аж до 25. марта б. р.

В Дітройті позамикали школи на два тижні.

Міські власти в Дітройті, Міш., зарядили минувшого вівтірка (5. лютого б. р.) замкнути всі публичні школи задля браку угля для огріваня. Школи будуть замкнені аж до 18. лютого.

Замикайте коршми, а не школи.

Обурений до крайности фактом, що задля браку угля власти замикають тепер всюди школи, Роберт Бейкер з Бруклина радить в нюйорськім „Ґлоб-і”, щоби міські власти по цілій державі замісць шкіл замикали коршми. Таке розпорядженє можна би назвати і патріотичним і гуманним. Бо що за розуминє є замикати школи, де тисячі молодого поколіня гартують свій ум, підчас коли коршми, де знова тисячі молодих людий тратять своє здоровлє, є отворені. Отже замикайте коршми, а не школи — каже Бейкер.

Сильні морози; канал Нантукет замерз перший раз; зелізниці спізняють ся по кілька годин.

Що сьогорічні морози перевисшили всі попередні, може послужити факт, що канал Нантукет, який творить корабельне получене між Бостоном, Ню Йорком і Філядельфією, замерз перший раз у своїй історії. Корабель „Санкати”, який курсує між Нантутек, Масс., і Ню Бедфорд, вже десятий день стоїть на воді, яка довкола нього замерзла. — Знова зі східної Пенсильванії доносять, що наслідком сильних вітрів, які надули по кілька стіп снігу по зелізничих шляхах, зелізниці спізняють ся по кілька годин.

Марконі італійським амбасадором до Злучених Держав.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

В політичних кругах кружать поголоски, що В. Марконі, винахідник бездротного телеграфу, має бути назначений італійським амбасадором до Злучених Держав.

Поворот до Росії.

Російський ґенеральний консуль в Ню Йорку, М. Устинов, повідомляє, що, почавши від четверга (7. лютого б. р.), російським горожанам, проживаючим у Злучених Державах, будеть ся знова видавати пашпорти на поворот до Росії.

Нюйорські Айриші будуть домагати ся ірляндського представника на мировій конференції.

В середу (13. лютого б. р.) в сали Карнеґія в Ню Йорку відбудеть ся айришське віче, яке має вислати до американського президента і до конгресу резолюцію з жаданєм, аби Америка згодила ся признати представника, який мав би заступати Айришів на майбутній мировій конференції.

Трамваєвий страйк в Ст. Луіс.

Трамваєві робітники в Ст. Луіс, Мізурі, вийшли на страйк, жадаючи підвишки платні.

Спішив ся до роботи і в дорозі найшов несподівано смерть.

Д. Андрейчук доносить нам з Нюарку, Н. Дж., про смерть одного з тамошних українців, Григорія Малярського. В четвер рано (24. січня б. р.) покійний їхав до праці. Був занятий яко будівничий-робітник в нюарській пристани. Щоби не спізнити ся до роботи, він хотів всісти до зелізничого поїзду. Нещастє хотіло, що поїзд рушив і Малярський упав до землі з таким розмахом, що о 10 мінут пізнійше покінчив житє. Дописуватель був сьвідком сеї трагедії. Він підняв Малярського і завів до салуну, відки зателефонував по амбулянс і по жінку Малярського, яка мешкає під ч. 59 Проспект улиця. Жінка застала його ще живого, а коли приїхав амбулянс, Малярський вже не жив. Ще в останній хвили сказав до п. Андрейчука, що великий жаль відчуває, розстаючи ся з жінкою та дітьми. — Григорій Малярський родив ся 12. мая 1879 року в Рудниках, підгаєцького повіту в Галичині. Був членом братства св. Петра і Павла, від. 27 (в Нюарку) Українського Народного Союза. Полишив жінку і четверо дітий.

Згоріла цибуля вартости 100.000 долярів.

В Савт Дірфілд, Масс, згорів склад з цибулею, вартости 100.000 долярів.

Аляска може вигодувати населене цілих Злучених Держав.

Рени на Алясці так розиножили ся, що їх мясом можна тепер виживити населенє цілих Злучених Держав через кілька тижнів. Рени перевезено на Аляску із Сибіри в 1892 році. В 1902 році було їх вже 1.200 штук, а нині є їх понад 100.000 штук. Кажуть, що коли би в краю забракло мяса, то тоді на Алясці будуть бити Рени на мясо і привозити будуть до Злучених Держав. — Аляска, се територія на захід від Канади. До 1867 року належала до Росії, а відтоді належить до Злучених Держав, які закупили її від Росії за 7,200.000 долярів. Занимає простір 577.390 квадратових миль, на якім жиє около 65.-000 душ населеня.

Пять днів по вінчаню розвела ся і дістала 210.000 долярів.

Суд в Путнам, Конн., дав дозвіл Елеонорі Рім на розвід з Лукою Рім. Елеонора розвела ся із мужом по 5-деннім спільнім житю. Суд позволив зй звати ся давнійшим назвиском. Рівночасно видано вирок, аби Лука Рім, якого батько є властителем сталевої фабрики, заплатив Елеонорі 210.-000 долярів алиментарної пенсії.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Голод і нужда в Галичині.

Освальд Ф. Шітте, кореспондент нюйорського „Ґлоб-у”, доносить із Швайцарії про страшну нужду в Галичині. Збігці, які тепер повернули назад до своїх колишних осель, не знаходять навіть слідів зі своїх колишних господарств. Люди мешкають в підземних ковбках. В краю впали великі сніги і запанували страшні морози. Ще страшнійше даєть ся відчувати голод. Люди розкопують сніг і шукають за грибами. Їх варять і тим живлять ся.

„Русскому Народному Совѣтови Прикарпатской Руси” заспівали вічную память.

З Ростова над Доном доносять до київських часописий, що ростівські Українці розіґнали галицько-кацапський „Русскій Народный Совѣтъ Прикарпатской Руси”, д-ра Дудикевича і инших наказали арештувати, а всі знайдені в канцелярії папери сконфісковано і відіслано до міністерства внутрішних справ у Києві.

Думка ґенерала про українське військо.

Читаємо в 14-тім числі (з 9. жовтня 1917) „Вістий Української Громади у м. Трапезонді”:

До Ґенерального Військового Комітету завитав був по спеціяльній справі адютант одного з корпусів, які призначено для українізації. Сей адютант розповідав, що всі полкові команданти дуже задоволені тими маршовими ротами з вояків-Українців, які до них прислано з запасних (резервових) полків. Особливо подобались новому полковому командантови три роти Українців, які прибули разом з Н. запасного полку. Сей полковий командант сказав, що красшого війска йому не траплялось бачити, — такий гарний у сих вояків вигляд, муштра і дисципліна.

Корпусний командант, ґенерал **, робив перед відїздом адютанта свому корпусови перегляд, і так був задоволений вояками-Українцями, що після перегляду сказав, що колиб йому давали під команду цілу російську армію, то він зрік би ся сього, аби командувати одним українським корпусом.

Царський прислужник на українськім концерті.

В роменській „Нашій Спілці” читаємо:

В селі Бобрик (Полтавщина) дня 21. жовтня 1917 в помешканю земської школи за почином п. Оропая улаштовано концерт, з якого гроші призначено в користь товариства „Вільне Козацтво”.

Народу зібралось велике число так, що і квітків (білетів) не доставало. Концерт пройшов дуже гарно і публика була дуже задоволена.

Стала ся тільки сумна подія, яку викликав начальник місцевої почти Ракубовський. Він зявив ся в школу в пянім стані і викрикаючи підійшов до розпорядчика концерту, Я. Спаса, вдарив його і закричав: „Ви измѣнникъ русскому царю”, додаючи ще до того погані слова. Після сього скрив ся, бо присутні там салдати булиб йому дали доброго прочухана.

Бачимо, що у нас ще не вивели ся царські прислужники, які плачуть за Миколушкою. І таких панів держать ще начальниками почт, коли їм пора вже виїхати на Камчатку.

Час би вже нам, селяни, позбути ся таких людий, котрі замісць іти з нами, нищать нашу роботу і роблять безпорядки.

Убийство князя Санґушка; підчас того забрано з його каси 785.000 рублів.

Дня 19. падолиста 1917 року в Славуті на Волині зрабовано і знищено замок польського дідича, князя Романа Санґушка, а самого дідича убито. Про сю подію старокраєві ґазети доносять: В четвер (19. падолиста 1917) около 10-тої години рано ґрафиня Ева Рищевска виїхала кінно з кількома слугами в сторону села Баранє. За Славутою один офіцир дав їй знак, аби завернула до дому. У віддаленю на широкій просторони розсипав ся один резервовий полк; побачивши се, ґрафиня скоро завернула і поїхала до Славути. Нараз упав стріл і зранив одного конюха в ногу. — В тімсамім часі старий князь Санґушко виїхав був до костела. До нього приступив один офіцир і казав, аби він не їхав до дому; але Санґушко не послухав. По дорозі до замку Санґушко стрінув місцевого православного сьвященика, який також радив йому, щоби не їхав до дому. Зараз по приїзді Санґушка до замку, замок почали обступати жовніри, обсадивши найперше всі виходи з парку. Точно о 11-тій годині до сіний впала куля, прошиваючи груди ґрафа Льва Рищевского і ранячи його сестру Евгенію. Відтак впали сальви у вікна, де находив ся апартамент князя Санґушки. — Відтак почало ся нищенє. Жовніри розбивали замки, розвалювали стіни, нищили пивниці, пили вина і почали заживати всякого панського добра. Не помогли ніякі просьби, бо жовніри відповідали: „То всьо наше! Дайте нам князя; за нашу кривду його треба забити!” — Около 4-тої години пополудни жовніри звязали князя Санґушка шнурами. Він просив офіцира, щоби сей позволив йому бодай помолити ся перед смертию. Офіцир почав просити жовнірів, аби змилосердили ся над князем, але жовніри відповідали йому: „Не було у нього милосердя над нашим хлопом, не буде тепер у нас милосердя над ним”. Князя повели звязаного через парк, де умучений Санґушко упав на землю. В ту мить хтось вдарив його шаблею по голові; князь підніс ще раз голову, та в тій хвили 16 баґнетів встромлено в його тіло, на якім начислено 28 ран. Трупа зараз забрано до трупарні, а жовніри пійшли розбивати княжу касу. Розбили її і забрали відти 785.000 карбованців.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Бразилійська „Праця” і „Місіонар” перестали виходити.

(Спеціяльно для „Свободи”).

Видаванє тижневої української часописи „Праця” і „Місіонара”, які виходять в Прудентополісі, в Бразилії, зістало застановлене з причин від видавництва незалежних від часу, як Бразилія виповіла війну Німеччині.

Український радний в Прімулі, Канада.

Від кількох літ Українці в Прімулі, Альберта, в Канаді, бороли ся, щоби вибрати свого радного і аж сього року їм се вдало ся. 14. січня б. р. відбули ся вибори радного. Вибрано 18 голосами більшости Українця Йосифа Кузіва; його противник Англієць провалив ся.

Під большевицьким режімом...

До Злучених Держав приїхав минувшої суботи (2. лютого б. р.) Американець Ф. А. Ґейлорд, який в Петроґраді був безперервно 18 літ і відти виїхав 18. грудня 1917. Свої враження він помістив у нюйорській часописи „Івнінґ Пост”, з котрої і ми перебираємо дещо цікавого. — Ф. А. Ґейлорд каже передівсім, що большевики не мають симпатії в широких кругах населення Росії. — Хоч вони є соціялістами, але репресіями перевисшають найбільших автократів. Під їх панованем нема свободи преси; всі ґазети сконфісковані, а виходять лише крайно-радикальні. Він каже, що не можна навіть припускати, щоби большевики могли вдержати ся при власти. — Дуже цікаву анекдоту він оповідає про житє в Петроґраді, де панують страшні рабунки. „Одного дня — каже Ґейлорд — ішов я з готелю на зелізничу стацію. Коли я минув бічну улицю, якийсь чоловік вискочив, стягнув з мене шапку і утік. Від мого приятеля, який також був в дорозі на зелізничу стацію, тойсам чоловік відібрав пакунок. Трохи дальше вискочило двох мущин і один стягнув з нього плащ, а другий відібрав всі гроші. Лише одиноке житє є трохи безпечне, а всьо проче (навіть твоя одіж) належить вже до кого иншого. Перший-ліпший чоловік, який тебе побачить, стягне з тебе одіж, обрабує з гроший і ти не сьмієш навіть протестувати”...

Новий винахід, який якраз надаєть ся для большевиків.

Російський інжинір Блуґин винайшов нову ґільотину, яка за одним замахом стинає 500 людських ґолов. Сей винахід він передав на услуги правительству Леніна.

Матір Николая Романова поверне до Данії.

З Копенгаґен доносять, що там кружать поголоски, наче би Марія Теодоровна, мама бувшого російського царя, яка є данською княжною, мала повернути до Данії і там замешкати.

В Англії сподівають ся мира вже в 1918 році.

Всі інтересовані Англійці впевняють один другого, що сьвітовий мир наступить в 1918 році; і то або на весні або в зимі. Мир на весні буде побідою алиянтів, бо тоді мир означав би, що виголоднїла Німеччина піддала ся. Але коли мир не наступить на весні, то в зимі вже певно — впевняють другі. — Тоді сей мир був би „різдвяним дарунком” кайзера.

Англійські робітники жадають знесеня палати льордів у парляменті.

На конвенції англійських робітників внесено проект, аби жадати від правительства усуненя з парляменту палати льордів і запротестувати взагалі проти якогонебудь типу другої палати в парляменті.

Рік 1918 є „роком дітий”.

Екзекутивний комітет Брітійського Союза „Недільних Шкіл” відносять ся до всіх релігійних орґанізацій сьвіта, щоби 1918 рік призначити „роком дітий”. В сім році мають ся посьвятити важнійшу часть праці для дітий, які переходять тепер душевну крізу. В дітий, яким воєнний настрій грозить моральною руїною, треба впоювати розуминє високих ідеалів, чесний характер і почуте обовязку.

Тунель або міст з Европи до Азії.

Турецьке правительство внесло проєкт в парляменті в справі будови мосту або тунелю, який лучив би Европу з Малою Азією.

Перша державна конскрипція в Туреччині.

Туреччина, се одинока держава в Европі, яка не мала досі урядового спису населеня; аж перший раз в історії такий спис відбудеть ся незадовго. До переведеня сеї формальности назначено німецьких статистиків. Перед війною Туреччина мала в приближеню 21,000.000 душ населеня. З того: Арабів — 9,000.000; Турків — 7,000.000, Вірменів — 1,500.000; Греків — 1,500.000; Курдів — 1,500.000, а решта Жиди і т. п.

1,500.000 убитих Німців.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Соціялістичний посол Сеґіц заявив у баварськім соймі, що війна убила 1,500.000 Німців.

Австрійські ґенерали заіменовані полевими маршалками.

Урядово доносять з Відня, що цісар Карло заіменував ґенералів Бем-Ермолї і Бороевича полевими маршалками.